

ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ НА ГРАЃАНИТЕ

ОДГОВОРНОСТ

Одговорност за општествените прашања.

СОЦИЈАЛИЗАЦИЈА

Поминување време со роднини, пријатели, колеги, во рекреација...

ЈАВЕН ДУХ

Почитување на законските обврски од страна на граѓаните.

ПОЛИТИЧКА АКТИВНОСТ

Учество на граѓаните во политички непартиски активности.

ВОЛОНТИРАЊЕ

Доброволна активност во заедницата.

УЧЕСТВО

Учество и активност на граѓаните во организациите на граѓанското општество.

ДАРУВАЊЕ

Добротворство преку работа, средства, знаење и/ли добра.

ЖИВОТНА СРЕДИНА

Одговорност кон животната средина и природата.

ЖИВОТ

Ставови за животот поврзани со правото на избор на живот и на употреба на насилство.

ДОБРОВОЛНА АКТИВНОСТ ВО ЗАЕДНИЦАТА

Значаен дел од општествената одговорност на граѓаните претставува и нивното активно вклучување во доброволните активности во заедницата. Тоа вклучува учество на состаноци на кои се расправа за проблемите во заедницата (општина, месна заедница, куќен совет и сл.), доброволно учество во активност корисна за заедницата (пр. чистење улици и други јавни површини), или пак помагање на други луѓе од заедницата без надомест за тоа.

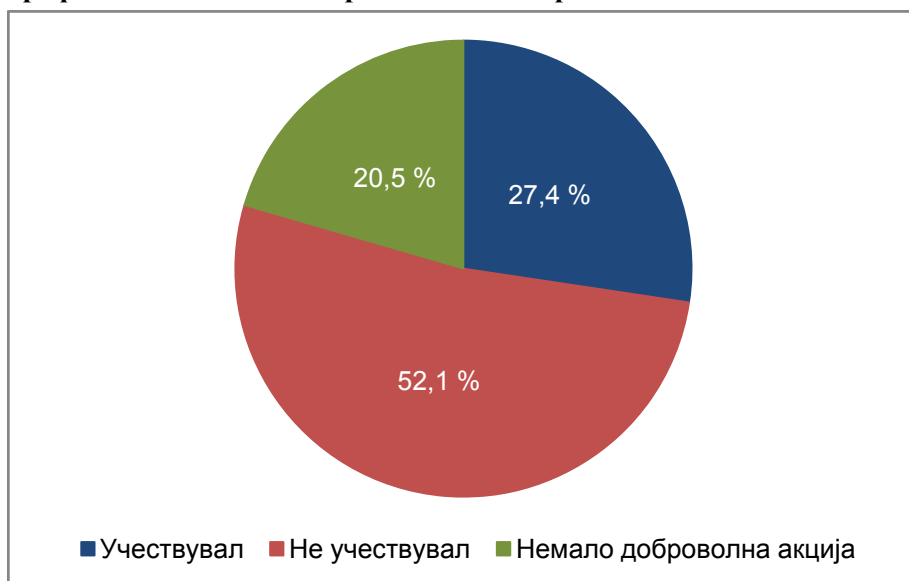
Учеството на граѓаните во волонтерски активности во заедницата е мерено со помош на две прашања, дали граѓаните учествувале во доброволни акции во заедницата, и ако учествувале, колку време годишно употребиле за тие активности.

Потврден одговор дека учествувале во доброволни активности во заедницата дале 27,4 % од граѓаните, од кои се 59,8 % се мажи, а 40,2 % се жени.

На истото прашање нема значителни отстапувања во однос на возраста (средновечните граѓани на возраст од 30 до 39 години се малку поактивни од младите и од постарите), месечните примања, и припадноста на општествените класи (средната и високата класа биле малку поактивни во однос на работничката и пониската класа).

Отстапување се забележува во однос на образовната структура на граѓаните, тие со високо образование (39 %), незавршено основно (27,6 %) и средно образование (25,9 %) се поактивни од граѓаните со завршено основно образование (15,9 %). Во однос на работниот статус, најактивни во заедницата се студентите (43,2 %) и вработените во јавниот сектор (32,9 %), во однос на невработените (28,9 %), вработените во приватниот сектор (26,5 %), пензионерите (24,5 %) и земјоделците (22,2 %). Домаќинките (6,4 %) најмалку учествуваат во доброволните активности во заедницата.

Графикон 1. Учество на граѓаните во доброволни активности во заедницата

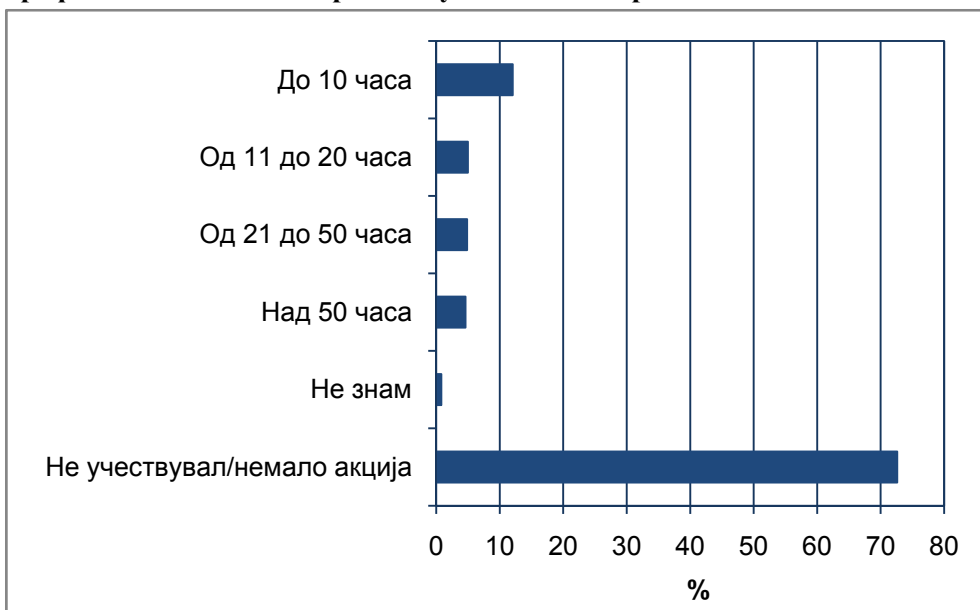
Исто така, отстапување има и во однос на местото на живеење, граѓаните на Скопје (25,8 %) се малку попасивни во однос на другите урбани (28,8 %) и рурални (27,9 %) средини, притоа волонтерството на граѓаните според планските региони е следното: источен (42,3 %), полошки (38 %), југозападен (33,8 %), пелагониски (27,8 %), вардарски (23,6 %), скопски (21,2 %), југоисточен (18,8 %) и североисточен (14,7 %).

Мали отстапувања постојат и во однос на етничката припадност, посебно кај двете најголеми етнички заедници, Албанците (30 %) се поактивни од Македонците (26,1 %). Според верската припадност, малку поактивни во заедницата се граѓаните кои се изјасниле дека се религиозни (27,9 %), во однос на граѓаните кои се изјасниле дека не се религиозни (25,7 %), од кои кај двете најголеми верски заедници, муслиманите (30,2 %) се поактивни во заедницата од православните христијани (26,5 %).

Табела 1. Родова структура на волонтерството според местото на живеење и етничката припадност

	Рурално (село)	Урбано (град)	Скопје	Македонци	Албанци
Мажи	67,1 %	53,2 %	58,9 %	54,9 %	68,1 %
Жени	32,9 %	46,8 %	41,1 %	45,1 %	31,9 %
Вкупно	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Споредени, податоците за етничката припадност и местото на живеење во однос на родовата структура на граѓаните кои учествувале во волонтерски активности покажуваат дека жените во руралните средини се значително помалку волонтерски активни во заедницата во споредба со жените во урбаните средини и дека Албанките се значително помалку волонтерски активни во споредба со Македонките.

Графикон 2. Поминато време во учество во доброволни акции на годишно ниво

Во однос на обемот на волонтерскиот ангажман, најголем број од граѓаните (45,4 %) кои учествувале во активности во заедницата посветиле до 10 часа годишно.

Бројот на граѓаните кои издвојуваат повеќе време за учество во активности во заедницата значително се намалува со зголемувањето на временскиот ангажман (од 11 до 20 часа 18,8 %, од 21 до 50 часа 18,4 %, и над 50 часа 17,4 %).

Мало отстапување од ова правило има помеѓу студентите и Албанците, од кои најголем процент изјавуваат дека волонтираат од 21 до 50 часа годишно, при што овој процент е незначително малку поголем од процентот на студентите и Албанците кои волонтират до 10 часа годишно.

Заклучоци

1. Мал интерес за активно вклучување во волонтерски активности

Помалку од третина од испитаниците (27,4 %) изјавиле дека волонтерски се вклучиле во активности во заедницата. Оттука, може да се заклучи дека во Македонија граѓаните покажуваат мал интерес за активно вклучување во волонтерски активности во заедницата.

Притоа граѓаните најчесто волонтерски се ангажираат до 10 часа годишно, што укажува дека волонтерските активности во најголем број се еднократни/еднодневни ангажмани, односно може да се заклучи дека не постои континуитет во волонтерските активности и дека граѓаните немаат изградени навики и свест за да направат нешто повеќе (вон семејството и лично за себе) за заедницата и за сограѓаните.

2. Активностите во заедницата – „машка работа“, можен родов стереотип

Мажите за 19,6 % повеќе од жените се вклучени во активностите во заедницата (состаноци на куќен совет, месни заедници, општини, како и доброволни акции за корист на пошироката заедница).

Притоа разликата помеѓу мажите и жените е поизразена во руралните средни каде што мажите се за 34,2 % поактивни во заедницата од жените и кај албанската етничка заедница каде што Албанците се за 36,2 % поактивни во заедницата од Албанките.